

USA Riigidepartemangu Euroopa osakonna juhataja asetäitja koostatud memorandum
1. august 1940

Osavõtjad: Hr. Konstantin A. Umanski, Nõukogude suursaadik; Hr. Sumner Welles, Riigisekretäri k. t.; Hr. James C. Dunn, poliitiline nõuandja; Hr. Loy W. Henderson, Euroopa osakonna juhataja asetäitja.

[---] Ameerika Ühendriikide valitsusametnike Nõukogude-vaenulikest avaldustest.

Suursaadik ütles, et ta sooviks arutada teatud intsidente poliitika valdkonnas, mis on NSVLis tekitanud pahameelt. Suursaadik viitas just viimastel kuudel Ameerika Ühendriikide valitsuse vastutavate ringkondade poolt tehtud Nõukogude Liidu vastastele avaldustele. Kuigi on tehtud arvukalt selliseid avaldusi, piirdus ta siiski kolmega neist.

Esiteks soovib suursaadik viidata hr. Wellesi hiljutisele avaldusele, mis puudutas sündmusi Balti riikides. Sedalaadi avaldused teevad kahe valitsuse vaheliste suhete parandamise äärmiselt raskeks. Suursaadik ei saanud aru, miks demokraatia edusammud Ida-Euroopas tekitavad nii tugevaid vastuväiteid. Ameerika Ühendriikide valitsus peaks aru saama, et kui Nõukogude valitsus ei oleks asjade käiku vahele seganud, viies Nõukogude demokraatia teatud Ida-Euroopa aladele, oleks need alad langenud kergeks saagiks kiirelt kasvavale liikumisele, mis on demokraatia antiteesiks. Üks oluline osa Ameerika Ühendriikide avalikust arvamusest vaatleb sündmusi Balti aladel avarama pilguga. Neil oli hea meel näha, et sellised poliitilised süsteemid nagu needki, mida Ühendriikide praegune administratsioon toetab, nimelt sotsiaalne võrdsus, reformid ja rasside võrdõiguslikkus, said sisse viidud uutele Ida-Euroopa aladele. Ajalooliselt on Baltikumi rahvad elanud koos vene rahvaga ja see on kestnud kauem kui Ameerika Ühendriikide sõltumatus. On võimatu aru saada, miks normaalsete suhete taastamine Balti rahvaste ja vene rahva vahel on esile kutsunud Ameerika valitsuse sellise avalduse, millega ei tule välja üks valitsus teise valitsuse suhtes, kellega ta soovib säilitada sõbralikke suhteid. Suursaadik ütles, et protesti avaldades tahaks ta, et teda õigesti mõistetakse, et tal ei olnud mingit soovi viia vestlust isiklikule tasandile.

Hr. Welles vastas, et ta mõistab suursaadiku positsiooni ja et suursaadik peab loomulikult aru saama, et need avaldused, millele suursaadik viitas, ei olnud hr. Wellesi isiklike vaadete väljendus, vaid Ameerika valitsuse oma. Suursaadik vastas, et kui avaldatud vaated kuulusid Ameerika Ühendriikide valitsusele, olid need tõepoolest tõsised avaldused. [---]

FRUS. Diplomatic Papers 1940. Vol. III. Tõlge inglise keelest.